

Iktatószám

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

614.66

Hely

Idő

1914

Személy

Szerző

Cím *A jakobinusok sirja.*

Forrás:

Világ

Bp

(Hely)

"1914" / 10

(Idő)

(Köt. v. füz.)

A jakobinusok sirja

A főváros felásatja a sirt

Budapest, január 19.

A szabadságeszmék magyar küzdelmének egyik legmeghatóbb eseménye jutott vasárnap nyilvánosságra. Ahogyan azt a *Világ* megírta: megtalálták Martinovicsnak és jakobinus társainak sírját. Az emberi jogok és a világmegváltó eszmék korai magyar harcosainak és vértanuinak csontjairól tudjuk immár, hogy hol nyugosznak. A nagy és örökké élő eszmék összefűzik mindazokat, akik hozzátartoztak és tartoznak, akik értük éltek és akik értük meghaltak. A nagy emberi közösségek legeszményibb és legfénylőbb közössége ez! Akik harcoltak és harcolnak azokért a gondolatokért, melyekért Martinovicséknak meg kellett halniuk, mindig benső közösségben tudtuk magunkat velük, bárha azt hittük, hogy ismeretlen helyen porladnak mulandó csontjaik; és mégis most, hogy közelebbi bizonyossága van nyugvóhelyüknek, a kegyelet tárgyi valóságai még forróbb bensőséggel kapcsolják a progresszió Magyarországot emlékükhöz.

A kortársak elfelejtették és nem törődtek vele: hol porladnak a vértanúk? Meg nem értő korban csapta le a hóhér pallósa nemes fejüket, mert félelmesek voltak a hatalomra, mely azt hitte, hogy velük együtt megölte gondolataikat is! Fáklyák voltak, előrevilágítottak jó egy századdal és mint mécsesek lobbantak el! Haláluk polgártársaik sokaságának nem volt tragédia, csak látványosság. A próféta-sorsnak ez a végzetessége mély sajnálással kell, hogy megdobbantson minden szívet! Az emberi szabadságok megnőttek azóta és a Martinovicsok-

kal már nem lehet úgy végezni, hogy a hatalom leütteti fejük; de az eszmékért való harc, ma épp olyan természetes, mint akkor volt, amikor véres lett a fű Martinovicsék megszentelt véréből a Vérmezőn... Megjelenésük, létezésük és elmulásuk a legnagyobb szövedés, amit magyar viszonyok létrehoztak.

A *Világ* vasárnapi száma megírta és egy a székesfőváros levéltárában fölfedezett régi térképpel illusztráltan bemutatta azt a helyet, ahol a vértanúk nyugosznak örök álmukat. A budai régi katonai temető mellett van ez a hely. Mert hiszen, mint a fennálló rend ellen lázadókat végezték ki a magyar jakobinusokat és csontjaiknak nem adhatott ugyanez a rend helyet ott, ahol életüket a rendben megnyugvó polgárok végezték. Hét keresztel van megjelölve Hainiss Frigyesnek, az 1907. esztendőben való városi mérnöknek térképén az a hely, ahol elföldeltetésük történt. Ma is a főváros tulajdonában levő háromszög alakú helyen, tizenhat vadgesztenyefa örzi álmaikat. Ez a hely máától kezdve szent hely és a mindenkori magyar radikálizmusnak bucsujáró helye lesz. A jövő meg fogja hozni az időt, amikor a szabadságeszmék ma már olyan hatalmas polgári sokasága méltó emléket fog állítani a gesztenyefák alatt pihenőknek.

A mozgalom már megindult; a Demokrata-párt a főváros szerdai közgyűlésén már szóvá fogja tenni a magyar jakobinusok ügyét. A *Világ* vasárnapi közlése, hogy a jakobinusok sírját megtalálták: mindenféle nagy szenzációt keltett. Tegnap és ma az érdeklődők egész serege kereste föl a Budakeszi-ut mentén azt a telket, amelyben a hét jakobinus hamvai pihennek. Most csupaszon mered az ég felé az a tizenhat vadgesztenyefa,

amelynek lombja nyaranta beárnyékolja Martinovicsék nyugvóhelyét.

Most elsősorban a fővárosra vár a feladat, hogy a sírokat felásssa, a csontokat megkeresse, a megszentelt helyet rendezze, a vértanúk sírjához méltóvá tegye és emléktáblával jelölje meg. Száztizenkilenc év — amikor olyan csunyán kellett meghalniuk — nagy idő és ma már azok az eszmék benneélnék a nemzet testében és a kegyelet cselekedetei a mai politikai abszolutizmus napjaiban is szabadon folynak életünkben és még meglevő szabadságainkból!

Bárczy István polgármester, amikor értesült, hogy dr. Gárdonyi Albert levéltáros fölfedezte Martinovics és társainak sírját, azonnal megbizta dr. Wildner Ödön tanácsnokot, a szociálpolitikai osztály vezetőjét a további tennivalókkal. Kétségtelen, hogy mindenképp föl fogják ásni a sírhelyet; pontosan megállapítják, hogy hol fekszenek a vértanúk és aztán emlékekkel jelölik meg a sírhelyet; a Retek-utcát pedig — tudvalevőleg a sír a Retek-utca 56. számú telken, 8899. helyrajzi szám alatt van — valószínűleg Martinovics-utcának fogják elnevezni.